

***Μια ματιά στον Λεονάρντο ντα Βίντσι
και τις σημειώσεις του περί ζωγραφικής.***

Μέσα από τις συλλογές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης

Μια έκθεση τεκμηρίων στην Αίθουσα Πρεβελάκη (Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κρήτης)

Στην έκθεση παρουσιάζεται ένα μέρος των γραπτών σημειώσεων και σχεδίων του Λεονάρντο ντα Βίντσι που αφορούν στη ζωγραφική· συνάμα δίνονται στοιχεία για τον τρόπο διάδοσης των σημειώσεων αυτών μέσα από χειρόγραφα (σε φωτογραφική αναπαραγωγή) και εκδόσεις.

Στόχος της έκθεσης είναι να παρουσιαστούν οι διάφορες, και διαφορετικές ανά τους αιώνες, προσεγγίσεις των γραπτών του Λεονάρντο από καλλιτέχνες και μελετητές· διαφορές, οι οποίες οφείλονται τόσο στις δυσκολίες μεταγραφής και έκδοσης των σημειώσεων του Ντα Βίντσι όσο, και κυρίως, στις δυσχέρειες της κατανόησης των ίδιων των σημειώσεων και θεωριών του, οι οποίες εκτείνονται σε μια εξαιρετικά ευρεία θεματική σχετικά με τη ζωγραφική.

Εκτίθενται, έτσι, τόσο σχέδια του Λεονάρντο (σε φωτογραφική αναπαραγωγή) όσο και αντίγραφα έργων του μεταγενέστερων εποχών· χάρη στα τελευταία δόθηκε μια εικόνα, όχι πάντα πιστή, του έργου του καλλιτέχνη. Παρουσιάζονται επίσης κάποιες από τις εκδόσεις των σημειώσεων περί ζωγραφικής του Λεονάρντο (που συμβατικά τις ονομάζουμε «Πραγματεία περί ζωγραφικής») και, ακόμα, μελέτες για τις σημειώσεις αυτές, που φυλάσσονται στις συλλογές της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Πραγματεία περί ζωγραφικής: Πρόκειται για το σύνολο των γραπτών και εικαστικών σημειώσεων του Λεονάρντο για τη ζωγραφική. Ο τίτλος είναι συμβατικός καθώς ο ίδιος ο Λεονάρντο δεν εξέδωσε τα κείμενά του, τα οποία κυκλοφορούσαν σε μορφή χειρογράφων κατά τη διάρκεια του 16ου και του 17ου αιώνα. Μόλις το 1651 πραγματοποιήθηκε η πρώτη έκδοση των σημειώσεων αυτών: δημοσιεύτηκε στο Παρίσι, ταυτόχρονα στα ιταλικά και τα γαλλικά, με την επιμέλεια του λόγιου Raphaël Trichet du Fresne. Τα σχέδια της εικονογράφησης φιλοτέχνησαν ο Nicolas Poussin και ο Pierfrancesco degli Angeli. Η έκδοση αυτή της «Πραγματείας» περιλάμβανε μονάχα ένα μικρό τμήμα (περίπου το 1/3) του συνόλου των σημειώσεων του Λεονάρντο.

Η «Πραγματεία» χρησιμοποιήθηκε ως βασικό εγχειρίδιο στη Γαλλική Ακαδημία Ζωγραφικής και Γλυπτικής, όπως και σε άλλες ακαδημίες σε άλλες χώρες. Αυτό συνετέλεσε τόσο στην επανέκδοσή της στα γαλλικά το 1716 και το 1733 στα ιταλικά, αλλά και στην ανάγκη μετάφρασής της και σε άλλες γλώσσες: στα αγγλικά το 1721, στα γερμανικά το 1724, στα ολλανδικά το 1682 και το 1704, στα ισπανικά το 1784. Μια έκδοση στα ελληνικά ετοιμαζόταν στις αρχές του 18^{ου} αιώνα, δίχως να πραγματοποιηθεί τότε, από τον ζωγράφο και στρατιωτικό Παναγιώτη Δοξαρά· η μετάφραση αυτή αποτελεί ακόμα τη μοναδική που διαθέτουμε στα ελληνικά.

Την επιμέλεια της έκθεσης έχει η Ίλια Μοττάκη και τον σχεδιασμό και τη συντήρηση του υλικού η Νίκη Πετράκη. Ευχαριστούμε πολύ τον Χρήστο Τρανταλλίδη για την τεχνική υποστήριξη.